

betreft: regeerakkoord en kleuteronderwijs

5 september 2022

Beste leden en volgers van de WSK,

We hopen dat jullie een goede zomervakantie hebben gehad, waarin jullie je goed hebt kunnen ontspannen en kunnen opladen voor een nieuw schooljaar.

We schrijven jullie over de situatie in het (kleuter)onderwijs, in het licht van aan de gang zijnde ontwikkelingen. Helaas zijn de vooruitzichten op grond daarvan volgens ons niet positief.

Regeerakkoord van 2017

Bijna vijf jaar geleden konden we jullie en de schoolbesturen blij en trots laten weten dat enkele van onze wensen in het regeerakkoord van 2017 stonden. De twee belangrijkste waren¹:

1. De pabo's zouden differentiëren naar 'Jong Kind' en 'Ouder Kind'. Daardoor zou het mogelijk worden om de psychologische ontwikkeling volgens 'oudere peuter → kleuter → jong schoolkind' theoretisch te leren herkennen en er praktisch mee te leren werken.
2. Statistisch gestandaardiseerde kleutertoetsen zouden worden verboden.

De situatie van zomer 2022

Ondertussen zijn we bijna vijf jaar en een nieuw regeerakkoord² verder en moeten we tot onze en ongetwijfeld ook jullie grote teleurstelling vaststellen dat van die twee beleidsvoornemens niets terecht is gekomen:

1. De pabo-differentie heeft heel lang op zich laten wachten en nu ze eindelijk ter hand is genomen blijkt de psychologische ontwikkeling van het kind op geen enkele manier aan bod te komen op de nieuwe pabo. Zie het eerste tussenverslag over de nieuwe pabo³: er staat niets in over die ontwikkeling. Men is een nieuwe gevel aan het bouwen. Achter die gevel blijft hetzelfde huis staan, waarin men hetzelfde zal blijven doen. Resultaat: stagiaires en pas-afgestudeerden zullen de psychologische ontwikkeling niet herkennen en er ook niet mee kunnen werken.
2. Ook al zijn scholen vrij in de manier waarop zij kleuters volgen in hun ontwikkeling, toch zullen besturen 'voor de veiligheid' of uit gewoonte vaak kiezen voor het Cito. Het Cito blijft echter statistisch gestandaardiseerde kleutertoetsen aanbieden, maar geeft daar alleen een andere naam aan: 'observatie-instrumenten'. En dat terwijl een andere standaardisering heel goed mogelijk en volledig verantwoord is, namelijk een standaardisering op basis van de psychologische ontwikkeling 'oudere peuter → kleuter → jong schoolkind'.

Beide punten staan helaas helemaal in de geest van het nieuwe regeerakkoord². Vooral deze zinsnede is veelzeggend: *'we gebruiken effectief bewezen lesmethodes, zoals ingezet bij het Nationaal Programma Onderwijs (p.19).*

Ook de WSK zou vóór 'effectief bewezen lesmethodes' zijn als die lesmethodes zouden aansluiten op de psychologische ontwikkeling van het kind. Helaas is dat niet het geval en wordt in die zinsnede onder 'effectief bewezen' verstaan dat er statistisch significante scores in het spel zijn en wordt daarmee de noodzaak tot het aansluiten op de psychologische ontwikkeling van het kind ontkend.

In juni jongstleden hebben we zowel met het ministerie van OCW als met de Inspectie van het Onderwijs gesproken (20 respectievelijk 22 juni). Beide keren hebben we deze twee punten duidelijk laten weten:

1. Volgens de WSK zal de onderwijs crisis door het huidige beleid niet worden opgelost en alleen maar worden verdiept en verergerd. Immers, altijd geldt dat wat deel is van het probleem geen deel kan zijn van de oplossing, maar de regering probeert het omgekeerde te doen: zij maakt de kern van

het probleem, namelijk ontkenning van de psychologische ontwikkeling en volledig varen op statistisch significante scores, tot kern van de oplossing.

2. De WSK kan zich daarom niet in het huidige beleid ten aanzien van het kleuteronderwijs vinden.

N.B. Er is ook iets positiefs te melden. Daar waar het Ministerie eerst de eis had dat scholen 'goedgekeurde' instrumenten moesten gebruiken, is nu bepaald dat scholen de keuzevrijheid hebben om elk instrument dat zij goed achten om de ontwikkeling van de kleuters te volgen in te zetten. Men is niet gebonden aan 'erkende' instrumenten. De WSK raadt haar leden echter aan deze 'erkende instrumenten' zoals ze nu genoemd worden, niet te gebruiken omdat ze een landelijke normering gebruiken waarin kinderen niet met zichzelf maar met klasgenoten in het hele land worden vergeleken. Omdat de ontwikkeling van kleuters enorm fluctueert is dit volgens ons geen juiste manier om kinderen te volgen in hun ontwikkeling.

Pas goed op jezelf!

We weten dat het (kleuter)onderwijsbeleid van de afgelopen decennia heel veel van elk van jullie heeft gevraagd – voor velen te veel. Gezien de onderwijsramp die op ons afkomt, binden we je dan ook op het hart om goed op jezelf te passen: laat je geestelijke welzijn en je lichamelijke gezondheid niet lijden onder dit onjuiste (kleuter)onderwijsbeleid. Zoek als dat mogelijk is liever een plek waar men jouw kwaliteiten als deskundige weet te waarderen. Daar is grote behoefte aan en wie weet zorg je daarmee op kleine schaal voor een omwenteling ten goede, voor jezelf en anderen.

We wensen elk van jullie veel sterkte en veel wijsheid!

Wat gaat de WSK doen?

De WSK gaat niet bij de pakken neerzitten:

1. We blijven wijzen op het belang van het aansluiten op de psychologische ontwikkeling van het kind en dat het niet juist is om zich bij het volgen van leerlingen op scores en statistiek te baseren. We hopen dat de regering en de Tweede Kamer zullen inzien dat het beter is om ten halve te keren dan ten hele te dwalen.
2. Met betrekking tot jullie kleuteronderwijs gaan we om positieve, burgemeester-in-oorlogstijd-achtige en negatieve ervaringen vragen. Die zullen we bundelen in een wit-grijs-zwart-boek [en](#) aanbieden aan de regering en de Tweede Kamer.
3. We gaan verder met het verstrekken van de WSK-Erkenning aan producten die jullie daarvoor bij ons aanmelden en die daarvoor in aanmerking komen.⁴
4. We zijn uitgenodigd voor de VVD-onderwijsdag op 10 september⁵ in Veenendaal om onze visie op kleuteronderwijs te vertellen. Jullie zijn ook van harte uitgenodigd deze dag om samen met de deelnemers in gesprek te gaan over goed kleuteronderwijs.
5. We blijven in gesprek met alle belanghebbenden met betrekking tot het nieuwe beoordelingskader voor de observatie-instrumenten.

We laten elkaar niet in de steek en houden elkaar vast!

Met vriendelijke groeten,

De kerngroep van de WSK

Noten

- 1 <https://www.wsk-kleuteronderwijs.nl/wp-content/uploads/2014/01/2017-10-21- brief-aan-besturen.pdf>.
- 2 <https://www.kabinetsformatie2021.nl/documenten/publicaties/2021/12/15/coalitieakkoord-omzien-naar-elkaar-vooruitkijken-naar-de-toekomst>.
- 3 Augustus 2021: <https://open.overheid.nl/repository/ronl-a8fca7aa-000c-4638-b3b2-ed57d4d10f3/1/pdf/evaluatie-pilot-gespecialiseerde-pabo-opleidingen.pdf>.
Hoogstwaarschijnlijk komt er in de eerste helft van september 2022 een tweede tussenverslag.
- 4 <https://www.wsk-kleuteronderwijs.nl/wsk-erkenning/>.
- 5 <https://onderwijs.vvd.nl/nieuws/50485/vvd-onderwijsdag-2022>.